

نظام رتبه بندی شانگهای

بعبارتی ایده اولیه رتبه بندی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی جهان توسط دانشگاه شانگهای جیاتانگ در سال ۱۹۹۸ پایه‌گذاری گردید. طرح این ایده در پاسخ به دغدغه رئیس جمهور وقت چین بود که تأکید داشت تعدادی از دانشگاه‌های چین بایستی در سطح بین‌المللی فعال باشند و در شمار دانشگاه‌های برتر جهان محسوب شوند؛ بنابراین در راستای دستیابی به هدف فوق، سیاست‌گذاران چینی تصمیم گرفتند ابتدا مدلی برای رتبه بندی دانشگاه‌های جهان طراحی نمایند و سپس با بهره‌گیری از نتایج آن؛ نخست جایگاه دانشگاه‌های چین در مقایسه با سایر دانشگاه‌های جهان مشخص شود، دوم نقاط قوت و ضعف دانشگاه‌های چین براساس نتایج حاصل شناسایی شود و در نهایت برای بهبود وضعیت و ارتقاء جایگاه دانشگاه‌های چین در رتبه بندی جهانی اقدام‌های لازم تدوین گردد. از این رو طی پروژه‌ای به دانشگاه شانگهای جیاتانگ مأموریت داده شد دانشگاه‌های جهان را رتبه بندی کند و جایگاه دانشگاه‌های چینی را در سطح جهانی مشخص نماید. در واقع هدف این رتبه بندی اندازه‌گیری فاصله و شکاف دانشگاه‌های چین و دانشگاه‌های برتر دنیا و همچنین برنامه‌ریزی در جهت کاهش فاصله و بهبود کیفیت دانشگاه‌های چینی و ارتقاء جایگاه آنها در سطح بین‌المللی بود.

بنابراین سرانجام نتایج رتبه بندی دانشگاه‌های جهان توسط نظام رتبه بندی دانشگاه شانگهای که به رتبه بندی علمی دانشگاه‌های جهان شهرت یافت، برای اولین بار در سال ۲۰۰۳، در سطح بین‌المللی منتشر گردید و از آن سال به بعد به طور سالانه به روز می‌شود.

نظام رتبه بندی علمی دانشگاه‌های جهان بر مبنای این فرض که نمی‌توان همه دانشگاه‌های جهان را با هم مقایسه کرد، تمرکز و جامعه هدف خود را بر دانشگاه‌های تحقیقاتی برتر دنیا قرار داده است. به طور کلی دانشگاه‌های که دارای جایزه نوبل، پژوهشگران دارای استناد بالا یا مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های *nature* و *science* هستند در این رتبه بندی مورد بررسی قرار می‌گیرند. علاوه بر این دانشگاه‌هایی که دارای تعداد زیادی مقاله‌های نمایه شده در نمایه گسترده استنادی علوم و نمایه استنادی علوم اجتماعی هستند نیز توسط این نظام رتبه بندی، مورد ارزیابی قرار می‌گیرند؛ بنابراین از بین دانشگاه فعال جهان حدود ۱۰۰۰ دانشگاه در این رتبه بندی بررسی می‌شوند و در نهایت در جدول رتبه بندی لیست ۵۰۰ دانشگاه برتر دنیا منتشر می‌شود.

معیارها و شاخص‌های مورد استفاده در نظام رتبه بندی شانگهای

نظام رتبه بندی دانشگاه شانگهای به منظور انجام ارزیابی دقیق تر از عملکرد دانشگاه و ارائه رتبه بندی جامع از جایگاه دانشگاه در سطح جهانی، ۴ معیار کیفیت آموزش، کیفیت اعضای هیئت علمی، خروجی‌های پژوهش و سرانه عملکرد دانشگاه را برای بررسی عملکرد دانشگاه تعریف کرده است. به عبارت دیگر در این نظام، دانشگاه‌ها براساس میزان موفقیت در هر یک از معیارهای چهارگانه رتبه بندی می‌گردند، با توجه به اینکه معیارهای چهارگانه فوق کلی هستند و قابلیت اندازه‌گیری کمتری دارند از این رو نظام رتبه بندی شانگهای برای هر یک از معیارهای فوق چند شاخص ارائه کرده است.

Shanghai Ranking (رتبه‌بندی شانگهای)	
کشور برگزارکننده	چین
سال تاسیس	۲۰۰۳
بازه زمانی ارزیابی	صد سال گذشته
بازه زمانی ارائه نتایج	سالانه
تعداد دانشگاه‌های تحت ارزیابی	از بین دانشگاه‌های فعال جهان ۱۰۰۰ دانشگاه بررسی می‌شود و نهایتاً ۵۰۰ دانشگاه برتر اعلام می‌شوند.
نوع دانشگاه‌های تحت ارزیابی	دانشگاه‌های تحقیقاتی برتر دنیا (دانشگاه‌های که دارای جایزه نوبل، پژوهشگران دارای استناد بالا یا مقاله‌های منتشر شده در مجله‌های nature و science هستند علاوه بر این دانشگاه‌هایی که دارای تعداد زیادی مقاله‌های نمایه شده در نمایه گسترده استنادی علوم و نمایه استنادی علوم اجتماعی هستند نیز توسط این نظام رتبه بندی، مورد ارزیابی قرار می‌گیرند؛)
موضوعات ارزیابی (Subjective)	ریاضی – فیزیک – شیمی – علوم کامپیوتر – اقتصاد
زمینه‌های ارزیابی (Fields)	<ul style="list-style-type: none"> • علوم طبیعی و ریاضیات • مهندسی و علوم کامپیوتری • علوم کشاورزی و زیستی • دارو سازی و بالینی • علوم اجتماعی

شاخص‌های مورد ارزیابی در نظام رتبه بندی شانگهای		
وزن	شاخص	محور
٪ ۱۰	تعداد دانش آموختگان دانشگاه که موفق به دریافت جایزه نوبل یا نشانهای مهم علمی شده‌اند. (Alumni)	کیفیت آموزش
٪ ۲۰	اعضای هیئت علمی موسسه که موفق به دریافت جایزه نوبل یا نشانهای مهم علمی شده‌اند. (award)	کیفیت اعضاء هیئت علمی
٪ ۲۰	محققان با میزان ارجاع زیاد در ۲۱ گروه موضوعی بر اساس بانک ISI. (HiCi)	
٪ ۲۰	تعداد مقالات منتشرشده در مجلات Nature و Science. (N & S)	خروجی‌های
٪ ۲۰	تعداد مقالات نمایه شده در نمایه SCI بانک اطلاعاتی ISI. (PUB).	پژوهش
٪ ۱۰	عملکرد سرانه آموزشی با در نظر گرفتن اندازه مؤسسه و تعداد دانشجویان و استادان. (PCP).	سرانه عملکرد دانشگاه